

tion om den brede vifte af forsknings- og teknologipolitiske støtteordninger, der har fungeret siden 1960-erne.

Men som historiker savner man nok dels en lidt større forståelse for, at der altså har eksisteret teknologipolitik før det behandlede tidsrum, selv om det hed noget andet. Hvad med f.eks. det omfattende stats/private forsknings- og teknologisamarbejde, der har fundet sted, fra forrige århundrede og til i dag, indenfor landbrugssektoren og det agrarindustrielle område? Dels forekommer det, at der indimellem drages lidt for bastante konklusioner på et lidt vel kortsigtet og usikkert kvantitativt materiale, f.eks. fortolkningen af de samlede udgiftsniveauer fra privat og

offentlig side, tabel 3.2 og 3.3., hvor der iøvrigt er beregningsfejl. Det kan endelig undre, at forfatteren er så skråsikker i den opfattelse, at teknologipolitikens instrumenter kun i meget begrænset omfang er egnede til at varetage strukturorienterede målsætninger indenfor regeringens »dynamiske erhvervs politik«, og at man altså alene af den grund ikke skal vente sig noget videre resultat af teknologipolitikken på betalingsbalancen. Det kan vise sig at være rigtigt, men der var måske grund til at vente blot et par år med en dom over en politik, der kun har kørt ganske få år.

Hans Kryger Larsen

REGIONAL OG LOKAL HISTORIE

Otto Madsen og Anders Monrad Møller: *Odense toldkammers historie 1632-1988*. (Toldhistorisk Selskab, 1989). 374 s., 248 kr.

I udstyr har dette bind lagt sig meget tæt op ad det store 10 binds værk, *Odense bys historie*. Det er gjort med fuldt overlæg, da forfatterne – hvoraf den ene leverede betydelige bidrag til *Odenseværket* – har følt, at toldetaten ikke fik nogen nævneværdig placering i det store jubilæumsværk. Hertil kommer at det anvendte kildemateriale demonstrerer, at historien om Odense langt fra er udtømt med 1000-årsværket.

Bogen giver ikke blot en saglig redegørelse for toldetatens virke i byen, men rummer også adskillige »saftige« historier om smugleri og bedrageriske toldere, der endog udførte deres gerning i ledtog med byens ledende folk.

Der fremlægges naturligvis andet end blot »kulørt« stof, for forfatterne er gå-

et særdeles grundigt til værks, hvilket betyder, at det i mange tilfælde er væsentlige nye elementer til byens økonomiske historie, der fremlægges. Der oplyses om import- og eksport af råvarer og færdigvarer og på den måde tegnes der et billede af byens industrialisering.

Illustrationerne er i mange tilfælde ikke set før, og mange fortæller om de noget barske arbejdsmæssige rammer, tolderne virkede under.

Det biografiske stof er for en stor del tilgodeset gennem adskillige portrætter af toldfolk. Forfatterne har bevidst benyttet lejligheden til at fortælle om de besværlige familiemæssige forhold, etatsens folk levede under, for konstant hvilede en trussel om forflyttelse over hovedet på dem.

Det er spændende læsning, hvor alt er fyldigt dokumenteret, så bogen også vil kunne fungere som håndbog for andre, der vil tage et tilsvarende emne op for at berige lokalhistorien.

Henrik Fode